

**Sektionen för planering, säkerhet
och miljö**

Andreas Hagnell

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Boverkets rapport Byggnaders klimatpåverkan utifrån ett livscykelperspektiv (rapport 2015:35)

Sammanfattning

- SKL instämmer i rapportens slutsatser om att det finns behov av bättre data, verktyg och vägledning för LCA och att det är viktigt med aktivt svenskt arbete för gemensamma internationella initiativ och standarder.
- Det finns ett klart intresse och vilja hos kommuner, landsting och regioner av ett hållbart byggande utifrån ett LCA-perspektiv för klimat och andra miljöaspekter, men även för sociala aspekter. SKL har tagit fram en forskningsöversikt och arbetar med handböcker på området.
- LCA-bedömningar rymmer ibland principiellt svåra bedömningar med utrymme för olika synsätt och politiska bedömningar kring konsekvenserna av olika val, exempelvis undanträngning eller utväxling på kort och lång sikt. Det är viktigt att sådana frågor lyfts från experter till politisk nivå.

Tydligt intresse från kommuner, landsting och regioner

SKL instämmer i rapportens slutsatser om att det behövs bättre data, verktyg och vägledning för LCA och att det är viktigt med aktivt svenskt arbete för gemensamma internationella initiativ och standarder.

Det finns ett tydligt intresse och engagemang hos kommuner, landsting och regioner för ett hållbart byggande utifrån ett LCA-perspektiv för klimat och andra miljöaspekter, men även för sociala aspekter. SKLs fastighetsfond arbetar med handböcker i frågan och har bland annat tagit fram en forskningsöversikt om träbyggnaders klimatpåverkan.¹

Nödvärdigt med standarder men bedömning av konsekvenser kan ibland vara politiska

LCA-bedömningar rymmer ofta principiellt svåra bedömningar där det kan vara öppet för olika synsätt, t.ex. vad gäller konsekvensanalyser och medelvärden jämfört med marginalvärden. Dessa kan rymma bedömningar om konsekvenser och önskvärt agerande som i grunden är politiska.

Som exempel kan nämnas olika utsläppsfaktorer för el, som används av olika aktörer i olika sammanhang. Boverket hävdar ofta att byggnadssektorn i Sverige i sin drift har mycket låg klimatpåverkan till följd av hög andel fossilfri energi, vilket är relevant i

¹ Climate impacts of wood vs. non-wood buildings, SKL 2016

ett medelperspektiv. Effektiviseringar möjliggör dock ökad export av el som kan ersätta fossil energi i våra grannländer, enligt ett konsekvens- eller marginalperspektiv.

Boverkets byggregler har en relativt låg viktningsfaktor för el, vilket gör det lättare att klara byggreglerna med byggnader som värms av värmepumpar än med fjärrvärme. Nyligen har dock Energiöverenskommelsen lyft fram att en konkurrenskraftig fjärrvärmesektor och minskad elanvändning i uppvärmningen är förutsättningar för att klara den förnybara el- och fjärrvärmeförsörjningen under kalla vinterdagar samt att effektivisering av effekt är särskilt viktig för att möta de framtida utmaningarna för det svenska elsystemet.² Det illustrerar att det finns starka kopplingar mellan expertbedömningar för byggnaders energianvändning och politiska bedömningar för energisystemet. Det är viktigt att synliggöra sådana förhållanden och lyfta frågan från expertnivå till avgörande på nationell politisk nivå eller att tydliggöra att det är öppet för ställningstaganden på lokal och regional politisk nivå.

Det är heller inte självklart att nyttan av en bättre framställd byggprodukt helt ska tillgodoräknas köparen, jämfört med en likadan produkt med sämre miljöprestanda, eftersom det ofta finns undanträngningseffekter och alternativanvändning. Det kan exempelvis sägas finnas en begränsad mängd förnybar energi i EU vid varje tidpunkt, och total utsläppsvolym från energiomvandling och industri regleras av EUs utsläppshandel. Minskade utsläpp i ett sammanhang kan därför öka utsläppen någon annanstans. I andra fall kan istället användning av förnybara resurser i ett sammanhang öka efterfrågan och tillgången på dessa med spinn-off effekter även för andra områden.

Det finns även flera praktiska problem med konsekvensanalyser då marginaleffekterna dessutom varierar över tid, exempelvis förändrad energimix över tid, över dygnet och mellan sommar och vinter. Om LLC-värden inte beaktar faktiska förhållanden kan de få oönskade styreffekter.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande

² Ramöverenskommelse mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet och Kristdemokraterna, PM 2016-06-10